

Rūpnīcas /katlu kurinātāja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – rūpnīcas /katlu kurinātājs.
2. Profesijas kods – 8162 03.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - rūpnīcas /katlu kurinātājs veic tvaika katlu un ūdenssildāmo katlu, kas kvalificējami kā karsējami spiedieniekārtu kompleksi, katliekārtu apkalpošanu un ekspluatāciju. Rūpnīcas /katlu kurinātājs strādā pie komersanta un pašvaldību institūcijās, kas nodrošina siltumenerģijas ražošanu un siltumapgādi.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja organizēt darba vietu un veikt darba pienākumus, lai neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.
2. Spēja saskaņā ar darba instrukcijām un atbildīgā speciālista rīkojumiem un norādījumiem ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības un vides aizsardzības prasības darbā ar katliekārtu.
3. Spēja lasīt un izprast tehnisko dokumentāciju, rasējumus, shēmas un aizpildīt katliekārtas ekspluatācijas dokumentāciju.
4. Spēja sagatavot kurināmo, katlu agregātus un katlu mājas palīgiekārtas darbam.

5. Spēja iedarbināt un ieslēgt darba režīmā katlus un nepieciešamās palīgiekārtas.

6. Spēja apkalpot un uzraudzīt darbojošos katlus un katlu palīgiekārtas, regulēt kurināmā degšanas procesu maksimālā lietderības koeficienta iegūšanai.

7. Spēja apturēt katliekārtas darbību normālā režīmā.

8. Spēja apturēt katliekārtas darbību un ziņot atbildīgajam speciālistam, konstatējot nepieļaujamus defektus un instrukcijas pārkāpumus.

9. Spēja veikt atslēdznieka pamatdarbus, lai nodrošinātu nepārtrauktu katliekārtu ekspluatāciju un veiktu vienkāršus remonta darbus.

10. Spēja strādāt patstāvīgi un komandā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Organizēt un sagatavot darba vietu.

2. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus un vides aizsardzības prasības.

3. Sniegt pirmo palīdzību.

4. Lasīt tehnoloģiskās shēmas un rasējumus.

5. Iepazīties ar ierakstiem operatīvajos maiņas žurnālos.

6. Aizpildīt ekspluatācijas dokumentāciju.

7. Veikt katla agregātu un katlu mājas iekārtas apskati.

8. Pieņemt un nodot maiņu.

9. Iedarbināt nepieciešamās katlu mājas palīgiekārtas (sūkņus, ventilatorus dūmsūkņus u. c.).

10. Iedarbināt nepieciešamās tehnoloģiskās shēmas (barošanas, kurināmā padeves, gaisa padeves un vilkmes).

11. Noregulēt tehnoloģisko shēmu tehniskos parametrus.

12. Iekurināt un uzraudzīt katlu saskaņā ar ražotāja montāžas un lietošanas instrukcijām un apkalpojošā personāla darba instrukcijām.

13. Strādāt ar dažādiem kurināmā veidiem, ievērojot to fizikālās un ķīmiskās īpašības.

14. Nodrošināt efektīvu degšanas procesu.

15. Eksploatēt katlu ar maksimālo lietderības koeficientu.

16. Strādāt ar dažādiem katlu veidiem un dažādas uzbūves kurtuvēm.

17. Apkalpot barošanas, kurināmā padeves, velkmes un ventilācijas iekārtas.

18. Apkalpot pelnu un izdedžu savākšanas sistēmas.

19. Sekot katliekārtas un tās aprīkojuma tehniskajam stāvoklim.

20. Sekot mēraparatūras rādījumiem un automātiskām regulēšanas sistēmām.

21. Apstādināt katliekārtas darbību un ziņot atbildīgajam speciālistam, konstatējot katliekārtas bojājumus.

22. Veikt atslēdznieku pamatdarbus.

23. Strādāt ar mehāniskajiem un rokas elektriskajiem instrumentiem.

24. Apkalpot cauruļvadus saskaņā ar katliekārtas apkalpošanas noteikumiem un darba instrukcijām.

25. Veikt darbus saistībā ar kurināmā pieņemšanu, izvietošānu un glabāšanu.

26. Strādāt patstāvīgi un komandā.

27. Lietot racionālas darba metodes darba uzdevumu izpildē.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. vielu agregātstāvokļi;
- 1.2. fizikas un tehniskās termodinamikas pamati.
- 1.3. katla agregāta siltuma bilance;
- 1.4. kurināmā ieguve, transportēšana;
- 1.5. atmosfēras piesārņojums;
- 1.6. rasēšanas pamati;
- 1.7. darba tiesiskās attiecības.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. siltums un enerģija;
- 2.2. ūdens īpašības un kvalitātes prasības;
- 2.3. tvaiks un tā īpašības;
- 2.4. siltuma pārvades veidi;
- 2.5. kurināmā sastāvs, siltumspēja, degšana;
- 2.6. kurināmā padeves shēmas;
- 2.7. tvaika ražošana un piegāde;
- 2.8. dzīvojamo un ražošanas telpu siltumapgāde;
- 2.9. karstā ūdens ražošana un piegāde;
- 2.10. katlu agregātu uzbūve;
- 2.11. barošanas iekārtu veidi, uzbūve;
- 2.12. velkmes un gaisa padeves iekārtas, to nozīme;
- 2.13. katliekārtu ūdenssaimniecība;
- 2.14. ūdens apkures sistēmas iekārtas un ierīces, to nozīme, uzbūve;
- 2.15. tvaika apgādes sistēmas iekārtas un ierīces, to nozīme, uzbūve;
- 2.16. kontroles mēraparāti, to veidi, nozīme un uzbūve;
- 2.17. rasējumu lasīšana;
- 2.18. atslēdznieku darbu tehnoloģijas pamati;
- 2.19. apmūrējamie un izolācijas materiāli;
- 2.20. blīvju un pakojumu materiāli;

- 2.21. metālu un sakausējumu fizikālās un mehāniskās īpašības;
- 2.22. ūdens filtru materiāli;
- 2.23. reaģenti katlu sildvirsmu tīrīšanai;
- 2.24. darba aizsardzība;
- 2.25. vides aizsardzība.
- 2.26. profesionālā saskarsme.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. katlu agregātu sagatavošana darbam;
- 3.2. katlu iekuršana un pieslēgšana darba režīmam;
- 3.3. katlu ekspluatācija un uzraudzība darbības laikā;
- 3.4. katla agregātu darbības apstādināšana;
- 3.5. katla agregātu darbības apstādināšana avārijas gadījumā;
- 3.6. katla sildvirsmu appūšana, katlu izpūšana, skalošana un tīrīšana;
- 3.7. katlu remonts un konservācija;
- 3.8. kurināmā glabāšana (pieņemšana);
- 3.9. cietā kurināmā padeves iekārtas un ierīces uzbūve un darbība;
- 3.10. šķidrā kurināmā padeves iekārtas, ierīces uzbūve un darbība;
- 3.11. dabīgās gāzes iekārtas, ierīces uzbūve un darbība;
- 3.12. slāņveida kurināmo kurtuvju ekspluatācija;
- 3.13. katlu lietderības koeficients;
- 3.14. katlu mājas palīgiekārtas, to darbība (barošanas iekārta, velkmes un gaisa padeves iekārta, katliekārtu ūdenssaimniecība, ūdens apkures sistēmas iekārta, tvaika apgādes sistēmas iekārta);
- 3.15. kontroles mēraparātu darbība un pārbaude;
- 3.16. kurināmā padeves automātisko sistēmu veidi, darbība, regulēšana un pārbaude;
- 3.17. instrukcijas par katliekārtu konstrukciju un lietošanas apstākļiem;
- 3.18. valsts valoda saziņas līmenī;
- 3.19. pirmā palīdzība;
- 3.20. normatīvie akti, kas nosaka katliekārtas tehniskās uzraudzības kārtību un darba instrukcijas.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Strādāt ar tehnisko dokumentāciju.	1.1.lasīt tehnisko dokumentāciju; 1.2.aizpildīt ekspluatācijas dokumentāciju; 1.3.lasīt dažādu kurināmo padeves shēmas; 1.4.lasīt barošanas ūdens shēmas; 1.5.lasīt gaisa padeves-velkmes shēmas; 1.5.lasīt siltumenerģijas apgādes shēmas.
2. Pieņemt un nodot maiņu.	2.1.darboties maiņas sastāvā; 2.2.darboties patstāvīgi; 2.3.organizēt un uzturēt kārtībā darba vietu; 2.4.ievērot darba drošības noteikumus; 2.5.pielietot nepieciešamos individuālās aizsardzības līdzekļus; 2.6.pielietot darbā speciālos instrumentus; 2.7.sniegt priekšlikumus par tehnoloģisko procesu uzlabošanu darba uzdevumu veikšanai.
3. Apkalpot un uzraudzīt darbojošos katlus un katlu iekārtas.	3.1.sagatavot kurināmo; 3.2.sagatavot katla agregātu darbam; 3.3.sagatavot darbam palīgiekārtas; 3.4.iedarbināt un ieslēgt darbā nepieciešamās palīgiekārtas; 3.5.iedarbināt un ieslēgt darbā katlu; 3.6.regulēt kurināmā degšanas procesu maksimālā lietderības koeficienta iegūšanai; 3.7.ekspluatēt katlu dažādu slodžu laikā; 3.8.apturēt katla darbību normālā režīmā; 3.9.apturēt katla darbību avārijas gadījumā; 3.10.apkalpot un uzraudzīt darbojošos katlus un katlu iekārtas saskaņā ar ekspluatācijas noteikumiem; 3.11.ziņot par katlu darbības bojājumiem un kļūmēm.
4. Veikt katlu un katlu iekārtu remonta darbus.	4.1.veikt vienkāršus katlu un katlu iekārtu remonta darbus; 4.2.veikt katlu iekšējo un ārējo sildvirsmu attīrīšanas darbus; 4.3.veikt katlu konservāciju.

5. Rīkoties ārkārtas situāciju gadījumos.	5.1. sniegt pirmo palīdzību nelaiemes gadījumā; 5.2. pielietot ugunsdzēsšanas aprīkojumu; 5.3. atbrīvot cietušo no elektriskās strāvas iedarbības; 5.4. ievērot apkārtējās vides ekoloģisko aizsardzību.
6. Veikt atslēdznieku pamatdarbus, kuri nepieciešami drošai un nepārtrauktai katlu un katlu iekārtu ekspluatācijai.	6.1. taisnot metālu; 6.2. liekt metālu; 6.3. cirst metālu; 6.4. griezt metālu; 6.5. remontēt, slīpēt katlu mājas armatūru; 6.6. izgatavot un nomainīt blīves; 6.7. nomainīt blīvējumu.

Rūpnīcas /katlu kurinātāja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Māris Cāns – SIA „Hektors”, būvinženieris;
Valdis Broničs – SIA „Viesītes komunālā pārvalde”, direktors;
Aleksandrs Stoļarovs – Viesītes arodvidusskolas Tehniskās nodaļa, skolotājs;
Ksenija Ārente – inženiere, Mācību centrs „Buts”, pedagogs.

Rūpnīcas /katlu kurinātāja profesijas standarta eksperts:

Leonīds Jākobsons – Valsts būvinspekcijas priekšnieks.